

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Геолого-географічний факультет
Кафедра економічної та соціальної географії і туризму

Силабус курсу

"ПРОСТОРОВЕ ПЛАНУВАННЯ АГРО- ТА УРБОТЕРИТОРІЙ"

Обсяг	Загальна кількість: кредитів 4; годин -120; залікових модулів - 2; змістовних модулів - 2
Семестр, Рік	8, 4
Дні, Час, Місце	за розкладом занять
Викладач (і)	Шашеро Антоніна Миколаївна; кандидат географічних наук, доцент кафедри економічної та соціальної географії і туризму Гижко Лілія Володимирівна; кандидат географічних наук, доцент кафедри фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Контактний телефон	0482687693
Е-mail:	laboratorygis@ukr.net
Робоче місце	кафедра економічної та соціальної географії і туризму, кафедра фізичної географії, природокористування і геоінформаційних технологій
Консультації	очні консультації: середа з 14.00-15.00

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися наступним чином:

e-mail: laboratorygis@ukr.net, Viber, Zoom

телефон:0950708155

аудиторія: за розкладом

АНОТАЦІЯ КУРСУ (місце даної дисципліни в програмі навчання; мета курсу; тематика)

Предмет вивчення дисципліни – просторове планування агроландшафтів та урбанізованих ареалів. Предметом вивчення дисципліни є також поглиблення розуміння студентами планування територій як інструменту поєднання на конкретних різноманітних секторальних та галузевих інтересів для обґрунтованого визначення сталого розвитку.

Пререквізити і постреквізити курсу: лекційний курс та практичні заняття з курсу вибірковою дисципліною. Базується на отриманих знаннях з дисциплін: «Основи просторового планування», «Ландшафтознавство з основами ландшафтного планування», «Економіка природокористування», «Економічна і соціальна географія світу», «Основи суспільної географії» та ін.

Мета курсу є вивчення планування агро- та урботериторій в контексті сталого розвитку.

Завдання дисципліни: формування у студентів вмінь та навичок щодо: аналізу особливостей територіальної та просторової організації; визначення головних проблем планування агро- та урботериторій; визначення методів планування територій, принципів і механізмів ландшафтного та територіального планування; визначати стратегії подальшого розвитку територій (аграрного чи іншого спрямування), оцінка ємкості території для різних видів господарського використання (зокрема аграрного).

Очікувані результати. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати:

- знати розуміти і вміти використовувати поняття з теорії географії;
- знати цілі сталого розвитку та можливості своєї професійної сфери для їх досягнення в тому числі в Україні;
- основи планування територій, методи планування територій, принципів і механізмів ландшафтного та територіального планування;

вміти:

- пояснити особливості організації географічного простору;
- аналізувати географічний потенціал території;
- характеризувати ресурсний потенціал території громад (ресурсна ємкість території);
- збирати обробляти та аналізувати інформацію в області планувальних розробок;
- розробляти стратегії подальшого розвитку територій (аграрного чи іншого спрямування);
- оцінювати ємкість і ресурси території для різних видів господарського використання (зокрема аграрного).

ОПИС КУРСУ

Методи і форми навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (36 год.) та практичних занять (24 год.), організації самостійної роботи студентів (60 год.).

Основна підготовка студентів здійснюється на лекційних та практичних заняттях, але у значній мірі покладається на самостійне вивчення предмета студентами денної форми навчання під час семестру. Під час викладання дисципліни використовуються методи навчання: словесні (лекція, пояснення); наочні (демонстрація Power Point); практичні (практичні роботи); робота з підручником (під керівництвом викладача, самостійна робота студентів).

Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Планування територій. Рівні планування. Поняття місцевого розвитку.

Тема 1. Планування територій – поняття, об'єкт і предмет в плануванні територій.

Тема 2. Методологічні і методичні засади планування територій на різних територіальних рівнях. Взаємозв'язки планування територій з іншими науками.

Тема 4. Планувальна структура території. Функціональне зонування території.

Тема 5. Населення і розселення в територіальному плануванні. Класифікація населених пунктів. Поняття урбосередовища і урботериторій. Урбанізовані ареали.

Тема 6. Оцінка ємкості території. Оцінка ресурсів території для галузевого використання. Агроландшафт і агроландшафтне планування.

Змістовний модуль 2. Планування агро- і урботериторій з різною стратегією розвитку.

Тема 7. Планування міських і сільських поселень. Приміська зона та її планування.

Тема 8. Категорії земель різного призначення та планувальні рішення в планувальних документах.

Тема 9. Планування урбанізованих ареалів в контексті сталого розвитку, земельної та територіальної реформ.

Тема 10. Планування територій аграрних підприємств в фокусі збалансованого розвитку. Ландшафтний підхід в плануванні агротериторій. Просторовий розвиток сільських громад.

Тема 11. Розробка стратегій подальшого розвитку територій (аграрного чи іншого спрямування), оцінка ємкості території для різних видів господарського використання.

Перелік рекомендована література

Основна література

1. Гукалова І.В., Мальчикова Д.С Вступ до фаху: географія і суспільство. Навч. посіб. Херсон: ОЛДІ-ПЛЮС, 2015. 268 с.

2. Денисик Г. І. Антропогенне ландшафтознавство: навчальний посібник. У 2-х частинах. Вінниця: Едельвейс і К., 2012.
3. Ландшафтне планування в Україні : методичні настанови / Л.Г. Руденко, Є.О. Маруняк, О.Г. Голубцов та ін. [Під ред. академіка НАН України Л.Г. Руденка]. К. : «Реферат», 2014. 144 с
4. Немець К.А. Немець Л.М. Теорія і методологія географічної науки: методи просторового аналізу. Навчально-методичний посібник. Харків: ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2014. 172 с.
5. Проект доповіді України до конференції ООН зі сталого (збалансованого) розвитку «Ріо + 20» С.А.Лісовський, Г.Б.Марушевський, П.Г.Павличенко, Л.Г.Руденко, Т.В.Тимочко. К.: Центр екологічної освіти та інформації. 2012. 60 с.
6. Публічне управління в забезпеченні сталого (збалансованого) розвитку: Навчальний посібник / Т.К. Гречко, С.А. Лісовський, С.А. Романюк, Л.Г. Руденко. Національна академія державного управління при Президентові України, Ін-т географії НАН України. К., 2015. 264 с.
7. Топчієв О.Г. Концепція довкілля - сучасний напрям інтеграції природничо- та суспільно-географічних досліджень / О.Г. Топчієв, Д.С. Мальчикова, І.О. Пилипенко, В.В. Яворська // Український географічний журнал. 2017. № 3(99). С.64-70.
8. Методологічні основи географії: Ландшафтна оболонка Землі. Довкілля. Навчальний посібник /О. Г. Топчієв, Д. С. Мальчикова, І. О. Пилипенко, В. В. Яворська. Херсон: «Гельветика», 2018. 348 с.
9. Топчієв О.Г., Мальчикова Д.С. Планування територій: Навч. посіб. Херсон: Грінь, 2014. 268 с.

Додаткова література

10. Білоконь Ю.М. Регіональне планування : теорія і практика. [За ред. І.О.Фоміна]. К.: Логос. 2003. 246 с.
11. Долішній М.І., Стадницький Ю.І., Загородній А.Г., Товкан О.Е. Розміщення продуктивних сил і регіональна економіка. Львів: Інтелект-Захід, 2003.
12. Екомережа степової зони України: принципи створення, структура, елементи / [Ред. Д. В. Дубина, Я. І. Мовчан]. К.: LAT&K, 2013. 409 с.
13. Керівні принципи сталого просторового розвитку Європейського континенту: матеріали Європейської конференції міністрів відповідальних за регіональне планування (СЕАМАТ), (Гоновер, 7–8 вересня 2000 р.). Ганновер, 2000. 39 с.
14. Палеха Ю.М. Економіко-географічні аспекти формування вартості територій населених пунктів. К.: Профі, 2006. 324 с.
15. Топчієв О.Г. Суспільно-географічні дослідження: методологія, методи, методики. Одеса: Астропринт, 2005. 631с.
16. Топчієв О.Г. Теоретичні основи регіональної економіки. Київ: Видавництво УАДУ, 2005. 137 с.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю

Усний контроль у вигляді індивідуального та фронтального опитування. Письмовий контроль у вигляді модульних контрольних робіт, самостійних письмових робіт, поточного та підсумкового тестування. Поточне оцінювання, тестування, оцінка за індивідуальну науково-дослідну роботу, **іспит**.

Підсумковий контроль

Підсумковий контроль за дисципліною – **іспит**. Іспит складає студент, який виконав усі обов'язкові види робіт, які передбачаються навчальною програмою дисципліни та під час опанування дисципліни набрав (65) балів.

Для студентів, які набрали впродовж семестру сумарно меншу кількість балів, ніж мінімум для іспиту (65) допускається написання реферату за темами лекційних, практичних занять чи самостійної роботи, за які отримана незадовільна оцінка, або перескладання МК, за яку отримана незадовільна оцінка.

Розподіл балів, які отримують студенти:

Поточний та періодичний контроль		Індивіду- альне самостійне завдання	Підсум- ковий контроль	Сума балів
Змістовний модуль 1	Змістовний модуль 2			
T1-6	T7-11			
20	15			
10	10			
Контрольна робота за змістовним модулем 1	Контрольна робота за змістовним модулем 2	25	20	100

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів

Самостійна робота студентів

Самостійна робота (СР) студентів складається з самостійного вивчення з певного переліку тем або тем, що потребують поглибленого вивчення. Самостійна робота контролюється у вигляді тестів, контрольних робіт. Питання з тем, що відведені на самостійне вивчення включені до контрольних заходів. Увесь обсяг СР містить завдання які вимагають від студента систематичну самостійну роботу. Самостійна робота може бути оцінена від 1 до 10 балів.

ПОЛІТИКА КУРСУ

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об’єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням з деканатом та керівником курсу. Порядок та умови такого навчання регламентуються Положенням про організацію освітнього процесу в ОНУ (poloz-org-osvit-process_2022.pdf (onu.edu.ua)).

У випадку відсутності здобувача на практичному занятті він зобов’язаний відпрацювати пропущене заняття через опитування в поза аудиторний час (час консультацій викладача). Невідпрацьовані заняття вважаються незданими і за них не нараховується оцінка в балах. У підсумку, оцінені за 100-бальною системою, знання студента відображаються у заліково-екзаменаційній відомості та заліковій книжці.